

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

College van Burgemeester en Wethouders

**Openbaar Bestuur en
Democratie**
Democratie en Burgerschap

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.minbzk.nl

Contactpersoon

drs. F. Wuijts

T 070 4266378

frank.wuijts@minbzk.nl

Kenmerk

2009-0000128637

Bijlagen

2

Datum 16 maart 2009

Betreft Top 10 oplossingen voor knelpunten in de bijhouding van de GBA

Geacht College,

De datum van 1 januari 2010 komt snel dichterbij. Deze datum is voor u als gemeentebestuurders van groot belang. Immers, de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) is sinds 1 april 2007 de basisregistratie van persoonsgegevens. Hiermee is verplicht gebruik van actuele authentieke GBA-gegevens een feit geworden voor alle afnemers van de GBA, te realiseren uiterlijk 1 januari 2010 (TK, 2005-2006, 30514). Door dit verplichte karakter wordt de kwaliteit van de gegevens in de GBA nog belangrijker. Aanleiding om opnieuw te bezien welke maatregelen hieraan een bijdrage kunnen leveren.

In deze brief vraag ik u om uw medewerking. Medewerking om de Basisregistratie personen in uw gemeente te realiseren – ook voor uw eigen diensten – en medewerking om de kwaliteit van de GBA verder te verbeteren. Ik doe dit dringende verzoek aan de hand van een top-10.

In mijn brief van 11 juni 2008 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer (zie bijlage: TK 2007-2008 27859, 12) heb ik een actieplan gepresenteerd om de kwaliteit van de GBA te verbeteren. Eén van de acties in deze brief is een inventarisatie van knelpunten in de bijhouding van de GBA. In dat kader heeft op 20 augustus jl. een bijeenkomst op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties plaatsgevonden met vertegenwoordigers van gemeenten uit het hele land. In algemene zin geldt dat de uitnodiging enthousiast werd ontvangen en dat opnieuw is gebleken dat de betrokkenheid en deskundigheid van medewerkers van gemeenten groot is.

Belangrijke constatering van de vertegenwoordigers van gemeenten was bovendien dat er ook bij de gemeentebesturen substantieel aandacht nodig is voor de kwaliteit van de GBA. Die aandacht is niet altijd aanwezig en dat heeft gevolgen voor de kwaliteit van de dienstverlening en werkt kostenverhogend. Voorts hebben de workshops tijdens de bijeenkomst een stevige lijst van actie- en knelpunten opgeleverd; teveel om hier allemaal te noemen. Samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) heb ik er daarom voor gekozen de meest prangende knelpunten waarmee snel aan de slag kunnen in een top tien te plaatsen en daarbij een oplossingsrichting aan te geven. Met deze Top-10 is zeker niet gezegd dat de andere genoemde punten geen aandacht krijgen. Deze punten worden via

1
8
0
3
2
0
0
9

de gebruikelijke manieren van communicatie, bijvoorbeeld in een bericht in de Kwaliteitsbrochure, nader toegelicht.

Datum

16 maart 2009

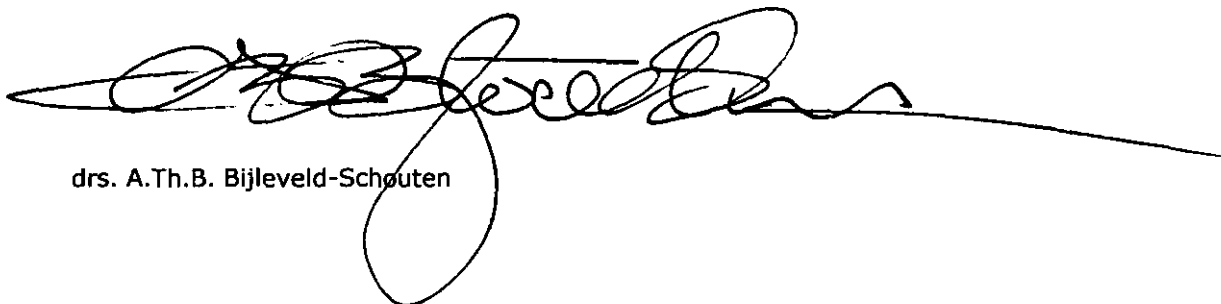
Kenmerk

2009-0000128637

In de bijlage schets ik in het kort de acties met aanpak die vanuit mijn ministerie worden uitgevoerd en de knelpunten met een oplossing. Om sommige knelpunten op te lossen, is uw medewerking nodig, in een aantal gevallen ook nader onderzoek. Ik verzoek u vriendelijk in uw organisatie te kijken of u op basis van deze lijst stappen kunt ondernemen om knelpunten op te lossen. Mijn ministerie zal u, samen met de NVVB en VNG, hierin waar mogelijk zal ondersteunen.

In dit verband is van belang dat ik voornemens ben praktijkvoorbeelden bij individuele gemeenten breed te verspreiden, zodat elk gemeentebestuur hier optimaal voordeel uit kan halen. Ik zal hiervoor in het najaar van 2009 een congres organiseren. Op dat moment kunnen ook uitkomsten van onderzoeken worden gepresenteerd. De uitnodiging hiervoor ontvangt u op een later moment.

DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten

1803200

1. Noodzaak invoering van de GBA als basisregistratie personen

Knelpunt

Uit de workshops kwam naar voren dat niet alle gemeentebesturen zich voldoende bewust zijn van het belang van de GBA¹, het verplicht gebruik van de GBA door afnemers en de voorzieningen die nodig zijn om aan de verplichte terugmelding bij twijfel over de juistheid van de gegevens vorm te geven. Hierdoor hebben nog niet alle gemeenten de GBA als enige basisregistratie personen ingevoerd in hun bedrijfsprocessensysteem zowel voor de verstrekking van persoonsgegevens, als voor terugmelding over die gegevens. Gebruik van de terugmeldvoorziening hierbij is essentieel om onjuistheden in de GBA te onderkennen en in onderzoek te nemen.

Gevolg hiervan is, dat nog niet alle gemeenten hun GBA-verordening hebben aangepast en de daaraan relevante processen hebben heringericht. Het is van belang dat u zich bewust bent van het belang daarvan voor de kwaliteit van de GBA-gegevens en ik vraag u daarom in dit knelpunt om aandacht hiervoor.

Oplossing

Per 1 januari 2010 moet de GBA dus als basisregistratie voor persoonsgegevens binnen uw gemeente functioneren. Onderdeel hiervan is verplicht gebruik en verplichte terugmelding.

Ondersteuning EGEM-i

In een ledenbrief van 15 december 2008 bent u door de VNG gewezen op de ondersteuning bij de invoering van de basisregistratie personen, die verleend wordt door de EGEM i-teams en het agentschap BPR van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Uw adviseur van EGEM i-teams kan helpen om uw project voor de implementatie van de basisregistratie personen in samenhang te plaatsen met de realisatie van andere e-overheid componenten². De NVVB vindt dat de invoering van de basisregistratie personen één van de belangrijkste trajecten is die behoren tot het vakonderdeel Burgerzaken. Daar wordt immers de GBA bijgehouden. Een prominente rol voor het hoofd Burgerzaken of Publiekszaken ligt hierbij voor de hand.

Ondersteuning BPR

Het agentschap BPR zorgt in de komende periode met gerichte acties voor ondersteuning in de taken die u als gemeente heeft op het gebied van invoering van de Basisregistratie personen. Het agentschap biedt deze ondersteuning met een team van accountmanagers dat specifiek voor deze ondersteuning is samengesteld. In de komende periode zal dit team u actief benaderen op diverse bijeenkomsten.

¹ Immers een betrouwbare GBA is van belang voor het gebruik van persoonsgegevens en het functioneren van de overheid.

² zie ook www.egem-iteams.nl

Naast het bieden van deze ondersteuning zal het agentschap BPR in de komende periode workshops organiseren die zich richten op het stimuleren van het gebruik van GBA-gegevens. Het agentschap BPR kan u tevens specifieke informatie over de invoering van de basisregistratie personen verschaffen. Via de website van het agentschap BPR³ kunt u onder andere een model projectplan downloaden. Daarnaast benadert het agentschap BPR gemeenten actief en adviseert gemeenten over aansluitingen op landelijke GBA voorzieningen, zoals GBA-Verstrekkings, de GBA terugmeldvoorziening en de beheervoorziening BSN. Mocht u nog niet benaderd zijn en u wenst gebruik te maken van één van bovengenoemde services van het agentschap BPR, dan kunt u contact opnemen via agentschap@bprbzk.nl. Voor het overige adviseer ik u de website van het agentschap te raadplegen voor meer informatie over de acties welke BPR in komende periode zal uitvoeren om u te ondersteunen in de invoering van de *Basisregistratie personen in uw gemeente*.

2. Samenwerking binnen en buiten de gemeente

Knelpunt

Uit de workshops kwam naar voren dat andere afdelingen dan Burgerzaken/Publiekszaken binnen de gemeente zichzelf niet als probleem eigenaar zien als het gaat om de kwaliteit van GBA-gegevens, terwijl *deze afdelingen vaak een bijdrage kunnen leveren aan en profijt hebben van juiste en actuele GBA-gegevens*.

Oplossing

De basisregistratie personen geeft een juridische basis om de GBA te gebruiken zoals bedoeld: als basisregistratie voor persoonsgegevens binnen (onder meer) de gemeente. Veel afdelingen binnen de gemeente werken in hun administraties met persoonsgegevens van inwoners. Soms is een koppeling met de eigen GBA gerealiseerd maar deze is in een aantal gevallen nog niet optimaal, de applicatie heeft dan nog geen aansluiting op het GBA-netwerk waardoor er geen gebruik gemaakt kan worden van de meest actuele persoonsgegevens.

De bijhouding van de GBA wordt bij Burgerzaken of Publiekszaken uitgevoerd en is voor een groot deel afhankelijk van de burgers zelf. Elk contactmoment met de burger is ook een kwaliteitsmoment. Dus ook het contactmoment bij andere afdelingen. Dan kan gecheckt worden of de opgenomen persoonsgegevens juist zijn, mits alle afdelingen gebruik maken van dezelfde GBA-gegevens. En daar zit nu net de kans om de GBA-gegevens beter in overeenstemming te krijgen tussen de administratieve werkelijkheid en de feitelijke werkelijkheid. Burgerzaken of Publiekszaken komt heel ver als het om kwaliteitsbewaking gaat maar kan het dus niet alleen, willen zij het kwaliteitsniveau verhogen. Medewerking van alle gemeentelijke onderdelen is daarbij gewenst.

Kwaliteitsbewustzijn en samenwerking

Het bewustzijn dat de verantwoording voor de kwaliteit van de persoonsgegevens verder strekt dan alleen Burgerzaken en Publiekszaken en dat dit een gemeentebrede samenwerking vergt, is dus van belang. De gemeente werkt

³ www.bprbzk.nl

immers voor haar inwoners en kan dat alleen op een adequate en juiste wijze doen wanneer deze inwoners op de juiste manier en met de juiste gegevens zijn geregistreerd. Een oplossing kan zijn dat u het hoofd Burgerzaken/Publiekszaken vraagt deze problematiek helder onder de aandacht brengt van zijn collega's bij andere afdelingen. Samen kunt u vervolgens de andere afdelingen aansporen om te kijken hoe zij een goede samenwerking op kunnen zetten.

Om dit kwaliteitsbewustzijn onder alle medewerkers van de gemeente op een hoger plan te brengen kan u ook denken aan een binnengemeentelijke *kwaliteitsconferentie waaraan alle belangrijke spelers binnen de gemeente* meedoen. Doel van de conferentie is het kweken van meer bewustzijn voor gebruik van de GBA als basisregistratie en het belang van terugmelden, maar ook het in kaart brengen van de mogelijkheden tot samenwerking onderling. Vervolgens kan op basis daarvan beleid worden opgesteld.

Aanpassen GBA-verordening

Voor de verstrekking vanuit de GBA aan gemeentelijke onderdelen is het beleid geformuleerd in de gemeentelijke verordening die op basis van artikel 96 van de wet GBA vastgesteld moet zijn. Deze beleidsregels moeten in de GBA-verordening zijn uitgebreid met een verplichting om aan Burgerzaken of Publiekszaken terug te melden bij gereede twijfel over de juistheid van de gegevens.

Voor binnengemeentelijke afnemers moet elke gemeente dat zelf regelen. Een nieuwe modelverordening voor de GBA-verstrekkingen, gebruik en terugmelding, is inmiddels bij de VNG beschikbaar. Het is een goed voorbeeld van hoe de wettelijke taken omschreven kunnen worden. De bijbehorende bijlagen dienen door de gemeenten zelf te worden opgesteld. Het gaat in de bijlagen om welke diensten de gemeente kent, welke taken die diensten uitvoeren, of die taken privaat- of publiekrechtelijk zijn, welke gegevens verstrekt worden per taak en aan welke vrije derden⁴ gegevens worden verstrekt en ten slotte wat er dan wordt verstrekt.

Samenwerking met andere gemeenten

Ten slotte kan een gemeente ervoor kiezen om een samenwerking aan te gaan met andere gemeenten op het gebied van controle van de gegevens in de GBA, zoals al gebeurt in de GBA kwaliteitskringen.

3. Maximale benutting van de Terugmeldvoorziening (TMV)

Knelpunt

De mogelijkheden van de TMV worden nog niet maximaal benut door afnemers en gemeenten. Om maximaal profijt te krijgen moet het aantal aangesloten afnemers die terugmelden en daarmee het aantal terugmeldingen, omhoog.

Aanpak

⁴ een derde is elke andere persoon of instelling dan een afnemer en de ingeschreven. Vrije derden zijn de instellingen die aangewezen zijn bij of krachtens een gemeentelijke verordening op basis van artikel 100 Wet GBA.

Datum
16 maart 2009
Kenmerk
2009-0000128637

De GBA valt of staat met het vertrouwen dat afnemers (zowel binnen- als buitengemeentelijk) hebben in de gegevens uit de GBA. Een juiste registratie *biedt de mogelijkheid om gevallen van fraude aan te pakken. De TMV is een instrument om dit te bewerkstelligen. Voor gemeenten is het een kwaliteitsimpuls. De gemeente ontvangt namelijk signalen over gegevens die vermoedelijk niet juist staan geregistreerd. Voor de afnemers kan het een signaal zijn van mogelijke fraude.*

Aantal terugmeldingen omhoog

Om genoeg terugmeldingen te krijgen is het van belang volume te creëren in het aantal terugmeldingen. Dit kan ten eerste door landelijke afnemers aan te sluiten op de TMV en tevens door binnengemeentelijke diensten te laten terugmelden zoals bij het vorige knelpunt werd toegelicht.

Bij het aansluiten van landelijke afnemers (Belastingdienst, SVB, RDW, waterschappen enz.) en gemeenten - in hun rol van buitengemeentelijke afnemer op de TMV - speelt het agentschap BPR een ondersteunende rol. De technische voorzieningen voor de invoering van de basisregistratie personen, de TMV en GBA-Verstrekkings, zijn gereed. Het agentschap BPR beheert deze systemen. Als gemeente kunt u zich hierop aansluiten. U kunt hiervoor contact opnemen met het agentschap BPR via agentschap@bprbzk.nl.

Aantal terugmelders omhoog

Naast een aanpassing in de inhoudelijke afhandeling van de terugmeldingen (zie volgend knelpunt), moet ook het aantal bestuursorganen dat aangesloten is op de TMV omhoog, zodat de terugmeldingen stijgen. Het agentschap BPR zal zich in 2009 extra inspannen om organisaties er toe te bewegen het verplicht gebruik en de terugmelding binnen de organisatie in te richten. Om het interne gebruik van GBA-gegevens binnen bestuursorganen te bevorderen, zal het agentschap BPR *seminars en workshops organiseren voor die afdelingen binnen gemeenten en afnemers, die de grootste gebruikers zijn van persoonsgegevens. Hiermee zal naar verwachting de vraag naar betrouwbare GBA gegevens toenemen, terwijl deze afdelingen dikwijls nog gebruik maken van hun eigen bestanden. Het invoeren en het gebruik van de basisregistratie personen door alle bestuursorganen, zal burgers stimuleren om correct in de registers opgenomen te staan.*

4. Doorlooptijd terugmeldingen

Knelpunt

Geconstateerd werd tijdens de workshops dat de gegevens waarover afnemers terugmelden lang in onderzoek staan. Nadeel hiervan voor afnemers is dat ze gedurende langere tijd in onzekerheid verkeren of het gegeven juist is. Tevens werd geconstateerd dat afnemers verschillend omgaan met gegevens die in de GBA in onderzoek staan of niets doen met de mededeling van de gemeente dat het gegeven in onderzoek staat.

Oplossing

1
0
0
3
2
0
0

De kwaliteit van de GBA krijgt door de invoering van de GBA als basisregistratie een positieve impuls. Zowel gemeenten als afnemers spelen hierin een belangrijke rol. Het is van belang dat afnemers hun twijfel over de juistheid van de GBA-gegevens melden aan de gemeente en belangrijk dat de gemeente hier snel en adequaat op reageert.

Datum
16 maart 2009
Kenmerk
2009-0000128637

Platform Terugmelden GBA

Vanuit het Rijk stimuleert en faciliteert het agentschap BPR afnemers om hun terugmeldingen zo volledig mogelijk te doen. Afnemers worden ook gestimuleerd om actief aan het onderzoek bij te dragen. Het agentschap BPR heeft hiertoe een Platform Terugmelden GBA ingesteld. Dit platform komt vier keer per jaar bijeen. Partijen die betrokken zijn bij het terugmelden via de TMV wisselen daarin ervaringen uit en bespreken de problemen die zij ervaren bij de uitvoering. Een belangrijke uitkomst van dit overleg is het opstellen van werkafspraken en praktische handvatten door de deelnemers om gesignaleerde problemen op te lossen (zoals het opstellen van een richtlijn in welke situatie sprake is van "gerede twijfel" over de juistheid van een gegeven). Deze oplossingen worden vervolgens verspreid onder alle belanghebbenden en gepubliceerd op de website van agentschap BPR. Informatie over het aansluiten op de TMV kan opgevraagd worden bij het agentschap BPR via het emailadres agentschap@bprbzk.nl.

Optimaliseren doorlooptijd

De terugmeldingen dienen voortvarend door gemeenten te worden opgepakt. Gemeenten zijn verplicht om binnen 5 werkdagen na de terugmelding de afnemers te melden of zij het gegeven al dan niet in onderzoek nemen, met daarbij een indicatie hoe lang het onderzoek zal gaan duren. Ik heb er niet voor gekozen de gemeente te verplichten om het onderzoek binnen een bepaalde tijd af te ronden. Dit zal ook niet veranderen. De reden hiervoor is dat de aard van een onderzoek zeer divers kan zijn.

Wel is het voor de gemeente mogelijk om de doorlooptijd van een gegeven in onderzoek te optimaliseren, door een zo goed mogelijke doorgeleiding en helderheid over de procedure. Mogelijkheden hiervoor kunnen zijn:

- Definiëren van verschillende soorten onderzoeken .
- Per soort onderzoek kan aangegeven worden hoe het onderzoeksproces moet verlopen.
- Per soort onderzoek bepalen welke dienst verantwoordelijk is voor de uitvoering.
- Per soort onderzoek bepalen binnen welke termijn het onderzoek afgerond moet zijn.
- Ten slotte is het noodzakelijk om een centrale bewaking van termijnen in te stellen inclusief een rappel. In die gevallen dat een gegeven in onderzoek komt moet de gemeente daar direct proactief mee aan de slag.

5. Onbekendheid burger met verplichtingen jegens GBA

Knelpunt

De kwaliteit van de gegevens in de GBA is afhankelijk van de medewerking van de burger. In de praktijk blijkt dat burgers niet altijd voldoen aan hun verplichtingen.

1
0
0
3
2
0
0

Datum

16 maart 2009

Kenmerk

2009-0000128637

Aanpak

Wanneer de burger niet voldoet aan zijn aangifteplicht is het gevolg dat de persoonsgegevens in de GBA niet actueel zijn. De consequentie hiervan is dat de burger niet te bereiken is voor de overheid, de hulpdiensten bij rampen de burger niet kunnen vinden. Maar ook kan het zo zijn dat de burger hierdoor onterecht toeslagen en beurzen ontvangt die hem niet toe komen of vice versa. Momenteel laat ik onderzoek doen naar de vraag of de verschillende typen burgers kunnen worden onderverdeeld naar percentages⁵, op welke wijze de niet-wetende en vergetende burger gestimuleerd kunnen worden wel aan hun verplichtingen te voldoen en in hoeverre burgers bekend zijn met de rechten ten aanzien van de gegevens in de GBA. Een inventarisatie acht ik van belang om te weten op welke wijze de burger de waarborging van privacy, rechten en verplichtingen ervaart als het gaat om zijn inschrijving in de GBA. Vragen daarbij zijn hoe bewust de burger zich is van de GBA en de werking daarvan en welke rechten en plichten hij in dat kader heeft. Bijvoorbeeld het slechts eenmalig, doch verplicht en tijdig, doorgeven van adreswijzigingen. Naar aanleiding van de resultaten van de inventarisatie wordt gezien of en op welke wijze het Rijk richting de burger dient te communiceren. Op het congres in het najaar van 2009 zullen de resultaten worden gepresenteerd.

Deze resultaten kunnen u als gemeente ook helpen om op een effectieve wijze burgers beter te bereiken en te benaderen. Het kan daarbij helpen om de inwoners van de gemeente in te delen in groepen. Op die manier zijn ze beter te bereiken en te benaderen. Uiteraard geldt dat voorlichting vanuit het Rijk en gemeenten nauw met elkaar verbonden kunnen zijn, zodat de boodschap nog duidelijker wordt. Ik zal hierover afspraken maken met de VNG en de NVVB.

De niet-wetende en vergetende burger

Voor de hand liggende mogelijkheden om deze groep burgers te bereiken zijn het kenbaar maken van de rechten en plichten van de wet GBA via de website van de gemeente. Ook met het verspreiden van formulieren en brochures over de GBA op universiteiten en hogescholen onder de groepen die veel verhuizen, bijvoorbeeld studenten, wordt de bekendheid met de GBA vergroot. Brochures zijn te bestellen via website van het agentschap BPR⁶. Publiciteit is met name effectief voor de niet-wetende en vergetende burgers.

De calculerende burger

Helaas zijn er ook inwoners die zich bewust verkeerd in de GBA laten registreren. Gemeenten kunnen acties aankondigen om de kwaliteit van de GBA te verbeteren. Bijvoorbeeld door middel van een brief aan alle inwoners van de gemeente waarin de inwoners gevraagd wordt om hun eventuele adreswijziging door te geven, omdat er bijvoorbeeld een huis-aan-huis bezoek zal plaatsvinden. Het uitbrengen van een persbericht met de resultaten na afloop van de actie vergroot tevens de bekendheid. Een andere mogelijkheid is om folders te bezorgen bij alle woningen in de gemeente, ook bij leegstaande woningen. Op die manier worden ook personen die vanuit een andere gemeente of vanuit een ander land zich vestigen in de gemeente bereikt. In sectorwetgeving zijn regels

⁵ Het onderzoek richt zich op de welwillende, niet-wetende en vergetende burger. Het is niet aannemelijk dat de frauderende burger zich in een telefonische enquête kenbaar zal maken.

⁶ www.bprbk.nl

1 8 0 3 2 0 0 0

opgenomen wanneer personen beurzen, toeslagen of uitkeringen kunnen ontvangen. In de sectorwetgeving zijn deze rechten gekoppeld aan het adres in de GBA. Hierdoor kan de verleiding ontstaan bij inwoners om zich onjuist te registreren in de GBA.

Een middel om de kwaliteit van de GBA te verbeteren gericht op de berekenende burger is het opstellen van risicoprofielen. De risicoprofielen kunnen vervolgens ingezet worden bij het contactmoment met de burger. Bijvoorbeeld wanneer deze aangifte doet van verhuizing. Valt een burger binnen de risicogroep dan kunnen extra vragen gesteld worden en kan zonodig onderzoek ingesteld worden door de ambtenaar Burgerzaken/Publiekszaken, om te achterhalen waar de persoon daadwerkelijk gaat wonen. Het risicoprofiel zal per gemeente verschillen, omdat de situatie per gemeente anders is.

6. GBA-gegevensmodel en modernisering GBA

Knelpunt

Het nieuwe GBA-gegevensmodel is nog niet doorgevoerd.

Aanpak

De modernisering van de GBA draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van de gegevens. De modernisering voorziet in een samenhangend stelsel van voorzieningen dat zorgt voor een efficiënte manier van verstrekking van gegevens en gemeenten ondersteunt in hun taken in verband met de bijhouding van persoonsgegevens in de basisregistratie. De modernisering van de GBA omvat ook de invoering van een nieuw gegevensmodel. In dit nieuwe gegevensmodel worden de persoonsgegevens op een meer logische wijze gestructureerd opgenomen waardoor de bijhouding wordt vereenvoudigd. Opname van gegevens kan dan consequenter worden uitgevoerd en maakt de kans op interpretatieverschillen kleiner. Door de modernisering van de GBA wil ik tevens zorgen dat de GBA in de toekomst zijn rol als basisregistratie persoonsgegevens kan blijven waarmaken. Zoals bekend was het programma tijdelijk stopgezet. Inmiddels is duidelijk dat zowel VNG als ik grote waarde hechten aan afronding van het programma. In een bestuurlijk overleg op 5 maart 2009 heeft dit geleid tot een formele afspraak voor een nieuwe start van het programma. Via de website van het Ministerie van BZK⁷ zal ik u nader informeren over de wijze waarop hier uitvoering aan wordt gegeven.

7. Lokale regelgeving en -beleid in strijd met wet GBA

Knelpunt

Het lokale bestuur staat niet toe dat een persoon die daadwerkelijk woont op een adres, als zodanig wordt ingeschreven in de GBA indien de woonsituatie niet in overeenstemming is met de lokale huisvestingsregelgeving. Het gevolg hiervan is dat personen niet, of niet juist in de GBA staan ingeschreven.

Oplossing

⁷ www.minbzk.nl

In de GBA wordt te allen tijde de feitelijke woonsituatie van de ingeschrevene vastgelegd, ook als er sprake is van onrechtmatige bewoning. Een inwoner niet inschrijven in de GBA op een adres, indien de woonsituatie niet in overeenstemming is met de huisvestingsregelgeving, is in strijd met de uitgangspunten van de GBA. De vastlegging van de feitelijke woonsituatie is van groot belang voor gemeenten en andere overheden. De werkelijke woon- of verblijfplaats geeft immers informatie over de bereikbaarheid van burgers, over de binding met de gemeente of een regio en over de woonsituatie van burgers. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld niet alleen aan het kiesrecht, allerlei belastingen en heffingen en de vaststelling van het inwonertal van een gemeente, maar ook aan de bestrijding van rampen. De vastlegging van de werkelijke woonsituatie in de GBA, kan bovendien juist van belang zijn om onrechtmatige bewoning op te sporen. Is de woonsituatie niet in overeenstemming met de huisvestingsregelgeving, dan kan de registratie in de GBA aanleiding zijn voor nader onderzoek en zonodig voor handhaving door de gemeente.

Datum
16 maart 2009
Kenmerk
2009-0000128637

8. Het proces van aangifte van adresgegevens gecontroleerd laten verlopen

Knelpunt

Het proces van aangifte van adresgegevens is niet bij iedere gemeente sluitend.

Oplossing

Hoe ervoor te zorgen dat de feitelijke situatie in de GBA correct is? Meer specifiek, hoe aan te tonen dat de burger er daadwerkelijk niet of juist wel woont?

Enkele mogelijkheden

- De burger waarvan vermoed wordt dat deze onjuiste of onvolledige aangifte doet, kan op het moment van aangifte worden aangesproken en verzocht worden om extra informatie en bewijs te overleggen.
- Ambtenaren van Burger- of Publiekszaken kunnen bij de verhuisaangifte de persoonslijst van de betrokkene nauwkeuriger onderzoeken, als deze van "onbekend" afkomstig is.
- Tevens kan gedacht worden om bij meer dan een "x-aantal" ingeschrevenen op een adres te onderzoeken of dit wel correct is.
- Ten slotte kan bij onderzoek gebruik worden gemaakt van andere openbare registraties, zoals de Kamer van Koophandel, het telefoonboek, of internetsites en andere commerciële bestanden. Hierbij dient gelet te worden dat er voor sommige registraties autorisatie moet worden aangevraagd om de privacy te waarborgen. De gegevens in een andere registratie hoeven niet per definitie juist te zijn, maar kunnen wel gebruikt worden om het vermoeden te bevestigen. Van belang bij het bovenstaande is dat er duidelijke binnengemeentelijke afspraken en afspraken met andere diensten en eenduidige procedures worden opgesteld.

Drempel aangifte verlagen

Een andere mogelijkheid is om de drempel te verlagen om aangifte te doen van verhuizing. Twee voorbeelden. De eerste is het digitaal mogelijk maken van het doen van de aangifte van verhuizing. De tweede is afspraken maken met

1
8
0
3
2
0
0

woningcorporaties⁸ dat de verhuizing daar gemeld wordt via een machtiging en vervolgens deze melding bij de ambtenaar Burgerzaken/Publiekszaken terecht komt. Dit kan ook bij een notaris in het geval een huis wordt gekocht. Praktijkvoorbeelden van de hierboven genoemde oplossingen zijn te vinden op de website van de VNG.

Datum
16 maart 2009
Kenmerk
2009-0000128637

Schriftelijke bevestiging

Ten slotte voorziet de Wet GBA erin een aantal gevallen in dat een schriftelijke bevestiging wordt gestuurd van de registratie in de GBA. Voor de aangifte van adreswijziging geldt dat niet. Ik onderschrijf het initiatief van enkele gemeenten bij aangifte van adreswijziging een bevestiging te sturen van de registratie daarvan. Aan de ene kant wordt op die manier de dienstverlening aan de burger verbeterd. Aan de andere kant wordt de burger ingeschakeld om de kwaliteit van de GBA te verhogen. De gemeente kan de persoon die aangifte doet verzoeken om inlichtingen te verstrekken die van belang zijn voor de bijhouding van de GBA. De gemeente kan de persoon indien dit nodig is verlangen persoonlijk te verschijnen. In geval van inwoning kan de gemeente vragen om een toestemming van de huurder of eigenaar. Een geweigerde toestemming wil overigens niet altijd zeggen dat de aangever niet op het adres woont. Dit moet dan nader onderzocht worden.

9. Wet- en regelgeving

Knelpunt

In de praktijk is gebleken dat de huidige wettelijke bepalingen een knelpunt vormen of geen kader bieden om op een efficiënte en effectieve wijze de bijhoudingstaken van de gemeente uit te voeren.

Tevens is er tijdens de workshop met gemeenten op 20 augustus jl. gebleken dat sommige knelpunten (die niet alle in deze brief zijn verwerkt) aanleiding geven om nog eens goed te kijken hoe wet- en regelgeving in elkaar steekt en te bezien of er mogelijkheden zijn om ze aan te passen.

Oplossing

Momenteel is mijn ministerie bezig met het wetsvoorstel Basisregistratie Personen. Dit wetsvoorstel ziet op ingezetenen, maar zal tevens een kader bieden voor niet-ingezetenen. In het wetsvoorstel zal een aantal knelpunten worden opgelost, die door de ervaring met het gebruik van de GBA in de afgelopen jaren aan het licht zijn gebracht. Het gaat dan om het verruimen van de mogelijkheden om gegevens te verstrekken buiten de overheid (aan zogenaamde derden) en de mogelijkheid tot plaatsafhankelijke dienstverlening. Een ander aspect betreft de gedetailleerdheid van Wet GBA, waardoor gewenste aanpassingen naar aanleiding van maatschappelijke en technische ontwikkelingen vaak alleen met wijziging van de wet kunnen worden doorgevoerd. Een aspect dat ook in mijn brief van 11 juni 2008 aan de orde kwam, is de introductie van de bestuurlijke boete. In de komende periode zal ik in nauwe samenwerking met VNG en NVVB bezien welke wijziging van wet- en regelgeving nader dient te worden bezien. Gedacht kan

⁸ Let wel: woningbouwcorporaties mogen zelf geen directe aansluiting op de GBA hebben. Wel kunnen de woningcorporaties die bij VROM geregistreerd staan, GBA gegevens ontvangen.

bijvoorbeeld worden aan het voorkomen van de aanschrijving van slooppanden. *Mijn voornemen is het wetsvoorstel dit jaar aan de Voorzitter van de Tweede Kamer aan te bieden.*

Datum
16 maart 2009
Kenmerk
2009-0000128637

10. Opleiding

Actie

De burger is op grond van de wet GBA verplicht inlichtingen te verstrekken over zijn verblijf in Nederland of de wijziging van zijn adres. Het moment van aangifte door de burger kan bepalend zijn voor de kwaliteit van de gegevens. Het is onder andere om die reden belangrijk dat de ambtenaar Burgerzaken/Publiekszaken kennis van zaken heeft. Het belang van goede kennis aan de balie wordt door sommigen nog onderschat.

Aanpak

Voor iedere werkgever geldt dat personeelsbeleid een belangrijk onderdeel is van het organisatiebeleid. Dat is dus ook zo voor de gemeente als werkgever. Goed opgeleide medewerkers zorgen voor een effectieve en efficiënt ingerichte organisatie en hoogwaardige dienstverlening naar de burger. In de huidige situatie speelt de NVVB op dit terrein een belangrijke rol. De NVVB zorgt ervoor dat de "kwaliteit van kennis en vaardigheden" op het gebied van de Burger- en Publiekszaken landelijk is gewaarborgd. Ten eerste stelt de NVVB vast wat cursisten moeten kennen, kunnen en weten. Ten tweede door het daadwerkelijk organiseren van examens op het gebied van Burger- en Publiekszaken.

Begin 2008 heeft de NVVB besloten tot een nader onderzoek naar verbeteringen in de kwaliteit van examens en examenvragen en is er aandacht gevraagd voor de organisatie en het proces rondom examineren. In nauwe samenwerking met de NVVB wil ik dan ook bezien op welke wijze deze verbeteringsvorm kan krijgen, bijvoorbeeld door eisen te stellen aan de inzet van uitzendkrachten voor de bijhouding van de GBA. Begin 2009 ontvang ik advies van de NVVB over de opleidingen. Uiteraard geldt dat een verbeterd aanbod van opleidingen nog steeds, of misschien wel meer dan ooit, betekent dat het volgen van opleidingen door medewerkers een integraal onderdeel van uw personeelsbeleid dient te zijn. Naast het opleiden is het beschrijven van de diverse werkprocessen van wezenlijk belang om tot een betere kwaliteit te komen. Als de processen goed zijn beschreven wordt de kwaliteit beter gewaarborgd.

1
8
0
3
2
0
0
9

Vergaderjaar 2007–2008

27 859

Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA)

Nr. 12

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 juni 2008

Naar aanleiding van de begrotingsbehandeling van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor 2008¹ heb ik toegezegd de Tweede Kamer een actieplan toe te sturen teneinde de betrouwbaarheid van de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA) op het gewenste niveau te brengen. In deze brief treft u de contouren van dit actieplan aan. Ik heb het actieplan opgesteld in overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB). Ik geef hiermee uitvoering aan de motie van de leden Heijnen en Bilder van 29 november 2007².

Zoals ik bij de begrotingsbehandeling reeds aangaf lopen er al veel activiteiten die er op gericht zijn de kwaliteit van de GBA te bevorderen. Er is continue aandacht voor de kwaliteit van de GBA. Lopende activiteiten zijn logischerwijs onderdeel van het actieplan. Gemeenten besteden veel aandacht aan een betrouwbare GBA. De dienstverlening en uitvoering van taken van een gemeente is immers ook op deze administratie gebaseerd.

Wel dient te worden bedacht dat persoonsgegevens continue aan wijzigingen onderhevig zijn. Denk aan verhuizing, trouwen en het krijgen van een kind. Tevens moet worden bedacht dat niet elke burger iedere wijziging doorgeeft of door wil geven. Voorts is rechtmatig verblijf een voorwaarde voor inschrijving in de GBA, waardoor niet iedereen kan worden ingeschreven. Juist vanwege eerder genoemde wijzigingen in de persoonsgegevens en randvoorwaarden is het niet mogelijk op een willekeurig moment 100% betrouwbaarheid te realiseren.

Ik zal samen met VNG en NVVB nadere afspraken maken over de verdeling van verantwoordelijkheden voor de uitvoering van de maatregelen en de sturing op het geheel van de maatregelen. In de uitvoering van de maatregelen zal sturing worden gegeven aan en samenhang worden gebracht in de maatregelen die ten doel hebben de betrouwbaarheid van de GBA op het gewenste niveau te brengen. Op basis van het actieplan

¹ Handelingen II 2007/08, nr. 30, p. 2371.

² Kamerstukken II 2007/08, 31 200 VII, nr. 34.

kunnen alle betrokkenen verder werken aan de kwaliteit van de GBA. Ik sluit niet uit dat er in de periode tot 2011 nog andere maatregelen noodzakelijk en/of wenselijk blijken. Uiteraard kunnen ook deze maatregelen in het actieplan worden opgenomen. Jaarlijks zal ik u met een voortgangsrapportage informeren over de stand van zaken. Onderdelen van het actieplan, waarover ik uw Kamer reeds separaat informeer, zullen niet in de voortgangsrapportage worden opgenomen.

In deze brief ga ik eerst in op de invulling van de begrippen kwaliteit en betrouwbaarheid en schets ik het uitgangspunt van waaruit verder wordt gewerkt aan de gewenste kwaliteitsverbetering. Vervolgens geef ik een beeld van de betrokkenen die een bijdrage leveren aan deze kwaliteits-slag. Ten slotte geef ik een overzicht van de maatregelen die de contouren van het actieplan vormen.

Een betrouwbare GBA

De GBA bevat persoonsgegevens van in beginsel alle in Nederland woonachtige burgers. In de GBA zijn geen gegevens opgenomen van Nederlanders die in het buitenland wonen. Ook zijn geen gegevens opgenomen van personen die in Nederland verblijven zonder geldige verblijfstitel of nog in afwachting zijn van het verkrijgen van een geldige verblijfstitel. De persoonsgegevens zijn nodig voor een effectieve uitvoering van overheids-taken en een adequaat dienstverleningsniveau van de overheid. Het openbaar bestuur kan niet functioneren zonder een goed werkende basisregistratie persoonsgegevens. Dat betekent dat de gegevens van de GBA betrouwbaar moeten zijn, dat wil zeggen van een hoge kwaliteit. Als het gaat om kwaliteit is de GBA als basisregistratie het uitgangspunt: de gegevens in de GBA dienen juist, actueel, volledig en beschikbaar te zijn en de gebruikers¹ van de GBA dienen die gegevens te gebruiken bij de uitvoering van hun taken. Dit uitgangspunt is ten grondslag gelegd aan de invoering van de GBA als basisregistratie. Het betekent enerzijds dat overheidsinstanties van de burger niet meer die gegevens mogen vragen die al bekend zijn. Anderzijds dat deze gebruikers van de GBA er op kunnen vertrouwen dat de gegevens een betrouwbaar beeld geven van de werkelijke situatie.

De GBA bevat een groot aantal gegevens onder andere met betrekking tot naam, geboorte, huwelijk, kinderen, nationaliteit en adres. De mate van zekerheid omtrent de juistheid van gegevens hangt af van de wijze van verkrijging en vaststelling van de gegevens. De betrouwbaarheid van de gegevens wordt in hoge mate bepaald door de regeling omtrent de bronnen waaraan gegevens mogen worden ontleend en de procedures voor opname van gegevens uit die bronnen in de basisregistratie. De gegevens over de burgerlijke staat worden ontleend aan brondocumenten. Andere gegevens worden niet aan de hand van brondocumenten opgenomen, maar zijn afkomstig van andere registraties of worden ontleend aan de aangifte van de burger.

In de praktijk blijkt steeds weer dat de gegevens over het adres een belangrijke rol spelen. Deze gegevens worden ontleend aan de aangifte van een burger. Veel burgers komen hun verplichting na tot het doen van aangifte, in een aantal gevallen gebeurt dit om uiteenlopende redenen ook niet. De betrouwbaarheid van de GBA hangt in de praktijk dan ook veelal af van de combinatie van de gegevens van de ingeschrevene met zijn adres. Dit komt overigens logischerwijs voort uit de wijziging van wetgeving om overheidsprestaties te koppelen aan een juiste inschrijving in de GBA², waarbij voor veel sectoren is vastgelegd dat het adres in de GBA leidend is bij het nemen van besluiten door de overheid. Een gebruiker heeft daardoor de adresgegevens uit de GBA vaak nodig voor

¹ Voor de leesbaarheid is gekozen voor de term «gebruikers». Hiermee wordt bedoeld bestuursorganen in de zin Algemene wet bestuursrecht. In de terminologie van de Wet GBA worden dit afnemers genoemd.

² Stb. 2001, 67.

de uitvoering van zijn taken, bijvoorbeeld om huurtoeslag correct te kunnen toekennen.

De betrokkenen bij de kwaliteit van de GBA

De GBA als basisregistratie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de burger, gemeenten, de minister, gebruikers en het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP). Ik schets kort de rollen en verantwoordelijkheden van deze actoren.

Burger

De GBA wordt gevuld met de gegevens die bekend zijn over de burger. Zonder medewerking van de burger zijn niet alle gegevens beschikbaar. De burger heeft daarom een aantal verplichtingen om te kunnen komen tot een juiste en volledige registratie. Zo is de burger verplicht tot het doorgeven van adreswijzigingen in geval van verhuizing. Daarnaast is de burger verplicht desgevraagd het college van burgemeester en wethouders inlichtingen te geven die nodig zijn voor het bijhouden van de basisregistratie. De werking van de basisregistratie brengt met zich mee dat de burger in het algemeen aan zijn verplichtingen zal willen voldoen. Hij zal immers door het gebruik van de GBA als basisregistratie door overheidsdiensten nadelen ondervinden indien zijn gegevens niet of onjuist in de basisregistratie zijn opgenomen. Hierbij valt te denken aan het mislopen van uitkeringen, problemen bij het verkrijgen van een paspoort of rijbewijs of een oproep voor verkiezingen. Uiteraard geldt dat er naast welwillende burgers ook calculerende burgers zijn. Ook op deze burger dient het stelsel te zijn bedacht om de kwaliteit op het gewenste niveau te houden. Naast verplichtingen heeft een burger ook rechten. Zeker ten aanzien van de rechten van de burger is het uit het oogpunt van een goede bescherming van de persoonlijke levenssfeer noodzakelijk dat deze rechten duidelijk kenbaar zijn. Essentieel bij de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de burger is dat hij te allen tijde moet kunnen weten welke gegevens over hem in de basisregistratie zijn opgenomen en aan wie de gegevens worden verstrekt. Dit stelt hem in staat om eventuele onjuistheden in de GBA te laten corrigeren, hetgeen de kwaliteit weer ten goede komt.

Gemeente

De colleges van burgemeester en wethouders zijn in hun gemeente verantwoordelijk voor een juiste bijhouding van de basisregistratie personen. Onder bijhouding van de basisregistratie personen wordt verstaan de zorg voor het op zorgvuldige wijze opnemen en het actueel houden van gegevens over de burger in de basisregistratie personen. De gemeente (in feite: het college van burgemeester en wethouders) heeft een zelfstandige onderzoeksplicht in de uitvoering van de taken. De gemeente wordt hierin ondersteund in de vorm van terugmeldingen van gebruikers aan gegevens waarover ze gerede twijfel hebben aan de juistheid ervan. Gemeenten doen al veel om de kwaliteit van de GBA op een hoog peil te houden. Het actieplan is er op gericht gemeenten nog die instrumenten in handen te geven die de kwaliteit nog verder kunnen bevorderen. Belangrijk element daarbij is dat ambtenaren zijn voorbereid op hun taak.

Minister

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor de goede werking van het stelsel van de basisregistratie als geheel en kan daarvoor regels stellen omtrent de technische en admini-

stratieve inrichting en werking van het stelsel, en over de beveiliging van de basisregistratie. De minister is tevens bevoegd om in verband met de goede technische werking van de basisregistratie onderzoek te verrichten. Daarnaast is de minister verantwoordelijk voor de systematische verstrekking van gegevens.

Gebruiker

De GBA als basisregistratie verplicht gebruikers in beginsel tot het gebruik van GBA-gegevens bij de uitvoering van hun taken. Gebruikers van de basisregistratie kunnen een belangrijke rol spelen in de verbetering van de kwaliteit van de persoonsgegevens in de GBA. Gebruikers hebben, zoals gezegd, een relatie of direct contact met burgers en kunnen daardoor snel signaleren dat de gegevens zoals de gebruiker die heeft verkregen uit de basisregistratie niet meer overeenkomen met wat de burger meldt. Er kan daardoor bij een gebruiker gereede twijfel ontstaan aan de juistheid van een bepaald gegeven. Indien gebruikers uit eigen waarneming gereede twijfel hebben over de juistheid van een gegeven in de basisregistratie hebben zij de plicht dit te melden aan de gemeente. In principe zal dit gebeuren door de burger terug te verwijzen naar de gemeente van inschrijving om daar de wijziging door te geven zodat de juiste persoonsgegevens kunnen worden opgenomen. Indien het terugsturen van een burger niet kan of voor de hand ligt, zal de gebruiker zelf een terugmelding naar de gemeente van inschrijving doen. De gemeente heeft vervolgens de plicht zulke meldingen adequaat te onderzoeken en zo nodig de gegevens te corrigeren. Zo werken ook gebruikers van de basisregistratie personen mee aan de bevordering van de kwaliteit van de gegevens in de basisregistraties. Om dit proces van terugmelden organisatorisch en technisch efficiënt te begeleiden is een terugmeldvoorziening gerealiseerd op centraal niveau. In 2010 moeten alle gebruikers de GBA als basisregistratie hebben ingevoerd.

CBP

Het CBP ziet in het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer als onafhankelijke toezichthouder toe op de uitvoering van de wet GBA. Het CBP houdt in de gaten of bijvoorbeeld de rechten van burgers adequaat gewaarborgd zijn, gemeenten zich aan de voorschriften houden en het stelsel als geheel goed beveiligd is. Het CBP kan in dit verband zo nodig handhavend optreden door middel van bestuursdwang. Het spreekt voor zich dat de rol van het CBP een kwaliteitsimpuls is en moet blijven.

Actieplan GBA

Hierboven heb ik kort uiteengezet welke actoren betrokken zijn bij de GBA als basisregistratie en op welke wijze zij vanuit hun verantwoordelijkheid bijdragen aan de kwaliteit en betrouwbaarheid van de registratie. In het onderstaande geef ik de maatregelen weer die in de komende periode worden ingevuld en uitgevoerd. Ik noem eerst de maatregelen die al zijn gestart en een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de GBA. Vervolgens noem ik maatregelen die ik naast de lopende maatregelen zal uitvoeren. Ten slotte noem ik een aantal maatregelen welke ik zal onderzoeken. Vanzelfsprekend kunnen de resultaten van de nieuwe maatregelen leiden tot aanpassing van de inspanningen voor lopende of maatregelen in onderzoek. Ik zal u daarover in de voortgangsrapportages informeren.

Lopende maatregelen

1. Invoering GBA als basisregistratie

De wetwijziging waarbij de GBA als basisregistratie is gaan functioneren, is op 1 april 2007 in werking getreden. De wet voorziet in een periode tot 1 januari 2010 voor gebruikers om het gebruik van de GBA als basisregistratie in te voeren. De verplichting tot terugmelding is een belangrijk onderdeel hiervan. Hiervoor is een landelijke technische voorziening voor gebruikers van de GBA beschikbaar. Het binnen hun organisatie invoeren van de GBA als basisregistratie vergt de nodige inspanningen van deze gebruikers en vergt ook een bepaald invoeringstraject. Om de invoering optimaal te laten verlopen en de einddatum van 2010 te kunnen halen is een aantal maatregelen in gang gezet. Voorlichting aan gebruikers ter ondersteuning bij hun inspanningen bij de invoering is hierbij speerpunt. Daarnaast zijn er pilots voorzien bij gemeenten en enkele grote gebruikers van de GBA om het hele traject van de invoering van de GBA als basisregistratie, de terugmelding en de verwerking daarvan zo efficiënt mogelijk in te richten. Bij de ondersteuning wordt afgestemd met andere initiatieven van de e-Overheid zoals EGEM en andere basisregistraties.

2. Het programma Modernisering GBA

Ook het programma modernisering van de GBA (mGBA) draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van de gegevens. De modernisering voorziet in een samenhangend stelsel van centrale en decentrale voorzieningen dat zorgt voor een efficiënte manier van verstrekking van gegevens en gemeenten ondersteunt in hun taken in verband met de bijhouding van persoonsgegevens in de basisregistratie. De modernisering van de GBA bevat ook de invoering van een nieuw gegevensmodel. In dit nieuwe gegevensmodel worden de persoonsgegevens op een meer logische wijze gestructureerd opgenomen waardoor de bijhouding wordt vereenvoudigd. Opname van gegevens kan dan consequenter worden uitgevoerd en maakt de kans op interpretatieverschillen kleiner.

3. Circulaire woonfraude

De ministers van Justitie en van Wonen, Wijken en Integratie zijn in een brief van 24 april 2007 ingegaan op de problematiek rond onrechtmatige bewoning¹. In dit kader is een circulaire uitgebracht die de ambtenaar burgerzaken handvatten biedt om woonfraude aan te pakken (bijgevoegd). De mogelijkheden die beschreven worden zijn het oppakken en doorgeven van fraudesignalen aan betrokken instanties bij de opsporing en handhaving van woonfraude. Daarnaast gaat het om het initiëren van samenwerking tussen afdelingen binnen de gemeente en betrokkenen buiten de gemeente in samenhang met gegevensverstrekking op basis van de wet GBA.

Nieuwe maatregelen

4. Inventarisatie knelpunten

In de motie van de leden Heijnen en Bilder van 29 november 2007 is vermeld dat er een actieplan dient te komen om de GBA op het gewenste niveau van betrouwbaarheid te krijgen. Ik acht het in dit kader van belang bij een bepaald aantal gemeenten een inventarisatie uit te voeren naar de betrouwbaarheid van de GBA. Dit behelst een inventarisatie van kwaliteitsverlies en andere knelpunten zoals deze door de colleges van burgemeester en wethouders vanuit hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de GBA worden gezien. Onderdeel is de inventarisatie van knelpunten

¹ Kamerstukken II 2006/07, 30 800 XI, nr. 96.

in de regelgeving in verband met de noodzaak tot bijhouding van de gegevens volgens de werkelijke situatie en onderzoek naar de noodzaak van extra instrumenten voor gemeenten die ingezet kunnen worden tot verhoging van de kwaliteit van de GBA-gegevens. Daarbij zal worden bezien of een cijfermatige onderbouwing van de kwaliteit van de GBA kan worden gegenereerd. Mede op basis van deze inventarisatie aan de start van het actieplan kan aan het einde daarvan de mate waarin geslaagd is in de realisatie van een betrouwbare GBA worden afgemeten. Vanuit deze inventarisatie kan bovendien gerichter bepaald worden op welke knelpunten een extra inspanning moet worden geleverd om de gewenste kwaliteit te bereiken.

5. Bestuurlijke boete

Gemeenten hebben een belangrijke rol in het kader van de handhaving van de verplichtingen van de burgers. Deze rol volgt direct uit de primaire verantwoordelijkheid van een gemeente voor de bijhouding en de kwaliteit van de gegevens in de basisregistratie personen. In voorkomende gevallen zullen gemeenten de verplichting uit de wet kunnen afdwingen dat een burger informatie moet verstrekken over wijzigingen in zijn persoonsgegevens. Om gemeenten hiervoor een praktisch instrument te geven, bereid ik een wetsvoorstel voor als onderdeel van de modernisering GBA om in het geval de burger weigert of nalaat informatie te verstrekken, de gemeenten de bevoegdheid te verlenen om een bestuurlijke boete op te leggen. Het zal duidelijk zijn dat het boetebedrag substantieel zal moeten zijn om ook het beoogde effect te sorteren.

6. Kwaliteitsnormen en audit

De gegevens in de GBA zijn vooral ontleend aan schriftelijke brondocumenten en geven vooral rechtsfeiten weer. Het gegeven adres wordt in de eerste plaats ontleend aan de aangifte van de burger. De betrouwbaarheid van de GBA staat en valt in de eerste plaats met op de juiste wijze ontlene van gegevens aan de brondocumenten en aan de aangifte van de burger. Daarnaast moeten de gegevens in de GBA de situatie weergeven zoals die in werkelijkheid is. Om dit toetsbaar te maken moeten er kwaliteitsnormen worden bepaald. Ik zal hiervoor onderzoek (laten) verrichten. De audit is bedoeld om te bezien of aan die kwaliteitsnormen wordt voldaan. Op basis van de te bepalen kwaliteitsnormen zal ik een beleidskader ontwikkelen voor een toekomstige audit. De huidige GBA-audit is met name gericht op de kwaliteit van de administratieve processen voor de GBA. De nieuwe audit zal de bestaande audit vervangen en zal meer gericht moeten zijn op een controle op de inhoudelijke juistheid van de gegevens. Daarnaast is het de bedoeling de audit meer in te bedden in het algemene kwaliteitsbeleid van de gemeenten waardoor de audit meer continue de aandacht krijgt¹. Ook zal ik onderzoek laten doen naar eisen die aan auditors en auditinstellingen moeten worden gesteld. Dit om te waarborgen dat de audit beter controleerbaar wordt uitgevoerd.

Maatregelen in onderzoek

7. Minister als beheerder

De minister is verantwoordelijk voor de goede werking van het stelsel van de basisregistratie als geheel en kan daarvoor regels stellen omtrent de technische en administratieve inrichting en werking van het stelsel, en over de beveiliging van de basisregistratie. De moderne inrichting van het stelsel met een centrale voorziening biedt de minister mogelijkheden tot het actief aanpakken van fraude en misbruik door het kunnen uitvoeren van controles op een centraal niveau. Op basis van een dergelijke centrale

¹ Kamerstukken II 2005/06, 27 859, nr. 7.

controle kunnen signalen worden gegeven aan de gemeente aan de hand waarvan de gemeente in het individuele geval onderzoek kan doen. Daarbij maakt een nieuwe inrichting het mogelijk dat managementinformatie kan worden verzameld over de kwaliteit van de gegevens in de GBA. Hierbij kan worden gedacht aan het aantal terugmeldingen van gebruikers, de termijn van afhandeling en het aantal onderzoeken dat leidt tot wijziging van de gegevens. Het analyseren en actie ondernemen naar aanleiding van de managementinformatie behoort hier ook toe. Ik bereid een beleidsnotitie voor op welke wijze ik mijn rol als beheerder van het stelsel vorm kan geven en welke aanpassingen ik daarvoor moet doorvoeren in de inrichting van het stelsel en het beheer ervan. Daarnaast is onderdeel van deze beleidsnotitie – waar het gaat om de aanpak van dubbele inschrijvingen – de relatie tussen de administraties binnen het Koninkrijk, te weten de GBA en PIVA op de Nederlandse Antillen en Aruba. Ik zal de wet- en regelgeving aanpassen om deze rol te kunnen uitoefenen.

8. Opleiding ambtenaar burgerzaken

Naast de technische inrichting, de kwaliteit van de gegevens is evenzeer van belang dat de ambtenaar burgerzaken voldoende kwalificaties bezit. Er zijn al veel opleidingen specifiek gericht op ambtenaren burgerzaken. Ik zal onderzoeken wat er naast de bestaande opleidingen nog nodig is, bijvoorbeeld het verplicht stellen van bepaalde (delen van) opleidingen en/of het certificeren van ambtenaren. Ik zal hierover in overleg gaan met de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken.

9. Inventarisatie rechten burger/communicatie richting burger

Ik ben van plan te inventariseren en later te evalueren op welke wijze de burger de waarborging van privacy en rechten ervaart als het gaat om de GBA. Vragen daarbij kunnen zijn hoe bewust de burger zich is van de GBA en de werking daarvan en welke rechten en plichten hij in dat kader heeft, bijvoorbeeld het slechts eenmalig, doch verplicht en tijdig, doorgeven van adreswijzigingen. Naar aanleiding van de resultaten van de inventarisatie zal ik bezien op welke wijze richting de burger gecommuniceerd moet worden over zijn rechten en plichten als het om de GBA gaat. De kwaliteit van de gegevens in de GBA is immers deels en waar het adreswijzigingen betreft in het bijzonder, afhankelijk van de medewerking van de burger.

De verbetering van de kwaliteit van de GBA zie ik als een gezamenlijke inspanning van mijzelf, gemeenten en gebruikers van de GBA. Net als uw Kamer ben ik mij er van bewust dat een betrouwbare GBA van essentieel belang is voor de omgang tussen de overheid en burgers.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A. Th. B. Bijleveld-Schouten